INSTRUKCYA

DLA NAUCZYCIELI GIMNASTYKI

w Towarzystwie gimnastycznem

„SOKÓŁ“

W KRAKOWIE

uchwalona na posiedzeniu Wydziału z d. 7 Sierpnia 1886.

KRAKÓW
Nakładem „Sokoła“.
CZCIONKAMI DRUKARNI ZWIĄZKOWEJ
pod zarządem A. Szyjewskiego.
1891.

ROZDZIAŁ I.

Nauczyciele.

§. 1.

Wszyscy nauczyciele są obowiązani udzielać nauki gimnastyki w godzinach, przez Wydział oznaczonych, i według zatwierdzonych przez Wydział planów nauki.

Oprócz obowiązków, niniejszą instrukcyą objętych, odpowiadają nauczyciele, każdy w zakresie swojej czynności, za ścisłe wykonywanie przepisów regulaminu gimnastycznego, z któremi dokładnie obznajomieni być powinni.

§. 2.

Wszyscy nauczyciele podlegają Wydziałowi Towarzystwa, którego zarządzenia, udzielane im przez prezesa, wiceprezesa lub gospodarza wprost albo za pośrednictwem nauczyciela kierującego, bezwarunkowo wypełniać są obowiązani.

§. 3.

Nauka odbywać się będzie według systemu i szczegółowych planów, które grono nauczycielskie na podstawie projektu nauczyciela kierującego, uchwala i Wydziałowi do zatwierdzenia podaje. Obowiązkiem nauczycieli jest, do przyjętego systemu się zastosować, a plan nauki jak najściślej we wszystkich szczegółach wykonywać, tudzież starać się o takie teoretyczne i praktyczne własne wykształcenie, któreby odpowiadało najnowszemu stanowisku

nauki. Środki ku temu obmyśla grono nauczycielskie i podaje Wydziałowi do wiadomości, zaś do zatwierdzenia w takich razach, jeżeliby one wymagały czy to wydatków z kasy Towarzystwa, czy też jakich zarządzeń ze strony Wydziału.

§. 4.

Nauczyciele będą wcześnie przed godziną, na ćwiczenia oznaczoną, na miejsce ćwiczeń przybywać i z uderzeniem oznaczonej godziny rozpoczną ćwiczenia.

W razie uzasadnionej przeszkody postara się nauczyciel o zastępstwo innego z grona nauczycielskiego, i doniesie o tem w odpowiednim czasie nauczycielowi kierującemu. Jeżeli przeszkoda trwa dłużej niż trzy dni, wniesie nauczyciel na ręce nauczyciela kierującego do prezesa (wiceprezesa) podanie o urlop. Urlopu nie dłuższego nad dwutygodniowy, udziela prezes (wiceprezes), dłuższego zaś Wydział.

§. 5.

Z członkami Towarzystwa postępować będą nauczyciele po koleżeńsku, karność i porządek w szeregach i zastępach w sposób uprzejmy, ale niemniej stanowczy utrzymywać, starannie a ochoczo przewodniczyć w ćwiczeniach, i troskliwie zabezpieczać ćwiczących.

Wobec uczniów postępować będą z pedagogicznym taktem i prawdziwie ojcowską otaczać ich opieką, nietylko przez zabezpieczanie i pomoc przy ćwiczeniach i ochranianie od wszystkiego, co dla zdrowia szkodliwem być może, ale i przez baczne czuwanie nad zachowaniem się uczniów pod względem moralnym i towarzyskim.

§. 6.

Nauczyciel każde ćwiczenie przedewszystkiem sam okaże, dokładnie nazwie i zrozumiale wyjaśni,

przyczem wskazywać będzie na możliwe zastósowanie ćwiczenia w życiu praktycznem.

§. 7.

Przy wszelkich ćwiczeniach uwzględniać się będzie początkujących tudzież wątłych lub wadliwego ustroju ćwiczących, nie wymagając od nich koniecznie wykonania każdego ćwiczenia, ale roztropną i przyjazną radą zachęcając przynajmniej do usiłowania ćwiczenia.

§. 8.

Przed każdą godziną uczniów odczyta nauczyciel spis uczniów i wypełni rubrykę obecności, po godzinie zaś wpisze w danym razie stósowną uwagę w rubryce zachowania się (obyczajów).

§. 9.

Przy ćwiczeniach wspólnych obecnym będzie prócz nauczyciela, prowadzącego ćwiczenia, zawsze drugi nauczyciel, który przechodzić będzie szeregi, pouczać o wykonywaniu ćwiczenia i poprawiać błędy.

§. 10.

Przed rozpoczęciem ćwiczeń na przyrządach, nauczyciel opatrzy dokładnie przyrząd, czy nie jest uszkodzony lub w stanie nie dającym dostatecznego bezpieczeństwa, a podczas ćwiczenia baczyć będzie starannie na dobrą, każdoczesną pomoc i zabezpieczenie ćwiczącego.

§. 11.

Nauczyciel, prowadzący oddział, który mu przydzielono, jest za ten oddział odpowiedzialny.

§. 12.

Zaprowadzoną będzie księga ćwiczeń, w której zapisywać się będzie: *a)* datę każdej odbytej go-

dziny; *b)* kategoryę (oddział); *c)* ilość ćwiczących; *d)* nazwiska nauczycieli i przodowników. Zapiski te stwierdzać będzie swoim podpisem nauczyciel, prowadzący ćwiczenia, tudzież nauczyciel kierujący.

§. 13.

Nauka trwa dwanaście miesięcy bez przerwy, z wyjątkiem niedziel i świąt. Co do trwania nauki z uczniami szkół publicznych, obowiązują ogólne szkolne przepisy.

§. 14.

Nauczyciele podlegają bezpośrednio nauczycielowi kierującemu, wskazówki jego i polecenia co do prowadzenia ćwiczeń i spraw technicznych wogóle ściśle wykonywać będą, a obowiązkiem ich jest, być nauczycielowi kierującemu pomocnymi w poruczonym im zakresie działania.

ROZDZIAŁ II.

Nauczyciel kierujący.

§. 15.

Oprócz postanowień pierwszego rozdziału, które także i nauczyciela kierującego obowiązują, stosują się do niego jeszcze następujące, szczegółowe postanowienia:

§. 16.

Nauczyciel kierujący jest przełożonym zakładu gimnastycznego „Sokoła“ we względzie naukowym. Kieruje on nauką i wszelkiemi ćwiczeniami według obowiązujących planów (§. 3), które odpowiadać mają najnowszym wymaganiom nauki. Jest przewodniczącym grona nauczycielskiego, a prowadzi zarazem te zastępy uczniów i członków, które mu z rozkładu czynności do prowadzenia przypadną.

§. 17.

Nauczycielowi kierującemu podlegają wszyscy nauczyciele, kandydaci nauczycielscy i przodownicy, którym przydziela on czynności i czuwa nad ścisłem ich wykonywaniem. W razie przeszkody zastępuje go mianowany przez Wydział z grona nauczycielskiego zastępca kierującego nauczyciela, który w czasie zastępstwa obejmuje wszelkie jego czynności, obowiązki i prawa.

§. 18.

Przed rozpoczęciem każdego półrocza szkolnego sporządza kierujący nauczyciel rozkład godzin i plan ćwiczeń, tak członków, jak uczniów, tudzież rozdział czynności pomiędzy nauczycieli i kandydatów, i przydzielenie przodowników do zastępów, i podaje te wnioski swoje gronu nauczycielskiemu do obrad i uchwał, a następnie Wydziałowi do zatwierdzenia.

§. 19.

Nauczyciel kierujący składa co miesiąc Wydziałowi sprawozdanie o stanie zakładu, obejmujące ilość uczniów według oddziałów, rozkład ćwiczeń, stan przyborów, wyniki próby siły, i ważniejsze wydarzenia w ciągu miesiąca. Sprawozdania te zapisuje nauczyciel kierujący w księdze ćwiczeń (§. 11), którą Wydziałowi na pierwszem posiedzeniu każdego miesiąca przedkłada.

§. 20.

Prezes (wiceprezes) Towarzystwa ma prawo wzywać nauczyciela kierującego na posiedzenia Wydziału, celem dawania wyjaśnień i opinii swej w sprawach fachowych, tudzież składania sprawozdań, a nauczyciel winien wezwaniu temu osobiście uczynić zadość, z wyjątkiem ważnej, a prezesowi przed posiedzeniem do wiadomości podanej przeszkody, w któ-

rym to wypadku przybywa na posiedzenie zastępca nauczyciela kierującego. Nauczyciel kierujący ma prawo każdego czasu przedstawiać Wydziałowi przez prezesa (wiceprezesa) lub gospodarza ustnie lub pisemnie potrzeby zakładu gimnastycznego.

§. 21.

Nauczyciel kierujący w pierwszej połowie każdego miesiąca zażąda od każdego ćwiczącego członka i ucznia okazania kwitu złożonej na ten miesiąc wkładki lub opłaty i nie dopuści do ćwiczeń tych, którzy zalegają.

§. 22.

Z początkiem każdego roku szkolnego nauczyciel kierujący w treściwym a przystępnym wykładzie pouczy młodzież szkolną o potrzebie, znaczeniu i zadaniu nauki gimnastyki, o jej głównych zasadach tudzież o tych przepisach regulaminu gimnastycznego, które się odnoszą do ucznia.

§. 23.

Wcześnie przed końcem każdego półrocza szkolnego sporządzi nauczyciel kierujący klasyfikacyę wszystkich uczniów szkoły gimnastycznej, i poda w niej postęp w nauce, zachowanie się ucznia i ilość opuszczonych godzin. Klasyfikacyę tę wręczy kierujący nauczyciel prezesowi (wiceprezesowi) lub gospodarzowi w takim czasie, aby Dyrekcyom szkół wcześnie przesłaną być mogła.

§. 24.

W pierwszej połowie miesiąca czerwca odbędą się corocznie pod przewodnictwem kierującego nauczyciela publiczne ćwiczenia młodzieży szkolnej tudzież innych uczniów Towarzystwa, w którym to celu nauczyciel kierujący najpóźniej do 15 maja przedłoży Wydziałowi do rąk prezesa (wiceprezesa)

lub gospodarza uchwalony przez grono nauczycielskie szczegółowy program tych ćwiczeń, obejmujący tak ćwiczenia wolne, jak na przyrządach. Za ścisłe i udatne wykonanie tego programu ciąży cała odpowiedzialność na nauczycielu kierującym.

§. 25.

Gdyby Wydział urządzał publiczne wspólne ćwiczenia lub popisy członków Towarzystwa, nauczyciel kierujący ułoży program ćwiczeń i popisów i po uchwaleniu go przez grono nauczycielskie, poda go Wydziałowi do zatwierdzenia. Nauczyciel kierujący przewodniczy takim ćwiczeniom i popisom a żaden z nauczycieli od udziału w nich uchylić się nie może, jak tylko za osobnem na to zezwoleniem Wydziału.

§. 26.

Nauczyciel kierujący czuwa nad całością przyborów i przyrządów gimnastycznych i w tym celu utrzymuje stale dokładny ich inwentarz, którego drugi egzemplarz prowadzi gospodarz. W razie uszkodzenia czyni nauczyciel wnioski co do ewentualnego wynagrodzenia (§. 33 regulaminu gimnastycznego). Jego też rzeczą jest, wcześnie zawiadamiać gospodarza o potrzebie naprawy lub uzupełnienia przyrządów i przyborów gimnastycznych, tudzież sprzętów i urządzeń miejsca ćwiczeń

§. 27.

Gdy według §. 37-go regulaminu gimnastycznego przedewszystkiem nauczyciel kierujący jest obowiązany czuwać nad zachowaniem wszystkich jego przepisów, przeto odpowiada on w pierwszym rzędzie Wydziałowi Towarzystwa za wszelkie wypadki, jakieby się przy ćwiczeniach wydarzyły, a z powodu których mogłoby Towarzystwo być narażone na materyalną czy moralną szkodę, o ile wypadki takie nie są skutkiem samowolnego prze-

kroczenia regulaminu przez członka, lub nieposłuszeństwa ucznia.

§. 28.

Postanowienie §. 13. regulaminu gimnastycznego, według którego nauczyciel kierujący miał prawo zezwalać na luźne ćwiczenia przed zwykłą godziną lub po niej, znosi się i odtąd ćwiczenia takie dozwolone nie będą.

§. 29.

Nauczyciel kierujący jest w pierwszym rzędzie odpowiedzialny Wydziałowi tak za naukę i jej wyniki, jakoteż za bezpieczeństwo ćwiczących, za przestrzeganie regulaminów i instrukcyj i za wszelkie zajścia na sali podczas ćwiczeń. Będzie on przeto czuwał nad tem, aby nauczyciele i przodownicy ściśle wypełniali swoje obowiązki, a w danym razie bezzwłocznie poczyni do Wydziału na ręce prezesa (wiceprezesa) lub gospodarza wnioski co do użycia stosownych środków celem usunięcia nieprawidłowości i zapobieżenia im na przyszłość.

§. 30.

Słudzy Towarzystwa podlegają bezpośrednio nauczycielowi kierującemu co do utrzymania czystości i porządku w miejscu ćwiczeń, odpowiedniego przechowania i utrzymywania w porządku przyborów i przyrządów gimnastycznych, co do przygotowań do ćwiczeń i uprzątania sali po ćwiczeniach i t. p. Mają też bez wahania odnosić wszelkie pisma grona nauczycielskiego i zaproszenia na jego posiedzenia. Winni przeto wszelkie zarządzenia kierującego nauczyciela i innych nauczycieli w tym kierunku ściśle i bezzwłocznie wykonywać, a w razie nieposłuszeństwa nauczyciel kierujący odniesie się bezzwłocznie do prezesa (wiceprezesa) lub gospodarza.

ROZDZIAŁ III.

Grono nauczycielskie.

§. 31.

Zadaniem grona nauczycielskiego jest: kształcenie się w systemie i metodzie nauki gimnastyki, praktyczne kształcenie się we wszystkich gałęziach ćwiczeń gimnastycznych i w przeprowadzaniu tych ćwiczeń z uczniami i członkami Towarzystwa, wspólne narady i uchwały nad naukowym kierunkiem zakładu gimnastycznego i jego rozwojem, i we wszelkich tych sprawach, które niniejsza instrukcya gronu nauczycielskiemu porucza, albo w których Wydział Towarzystwa opinii grona zażąda.

§. 32.

Grono spełnia te zadania: *a)* przez wykłady o systematyce i metodyce nauki gimnastyki tudzież z dziedziny pokrewnych i pomocniczych nauk; *b)* przez wspólne ćwiczenia praktyczne; *c)* przez korzystanie z biblioteki Towarzystwa; *d)* przez prowadzenie ćwiczeń; *e)* przez obrady i uchwały na posiedzeniach grona.

§. 33.

W skład grona wchodzą: *a)* nauczyciel kierujący; *b)* jego zastępca; *c)* nauczyciele Towarzystwa; *d)* kandydaci nauczycielscy; *e)* przzodownicy. W głosowaniu biorą udział tylko członkowie od *a)* do *d)* wymienieni; przzodownicy nie głosują, a mają tylko głos doradczy.

§. 34.

Wydział Towarzystwa wybierze z pomiędzy swoich członków delegata do grona nauczycielskiego z obowiązkiem stałego uczestniczenia w naradach grona. Delegat nie głosuje, ma tylko głos doradczy.

Posiedzenie grona, odbyte bez zawiadomienia delegata Wydziału o odbyć się mającem posiedzeniu, jest nieważne. Wydział wybierze także zastępcę delegata. W razie nieobecności delegata i zastępcy, może prezes (wiceprezes) wydelegować innego członka Wydziału.

§. 35.

Posiedzeniom grona przewodniczy kierujący nauczyciel, a w razie przeszkody jego zastępca. Grono wybiera z pomiędzy swoich członków sekretarza. Z każdego posiedzenia grona spisany będzie protokół. Księga protokółów grona wyłożoną będzie na każdem posiedzeniu Wydziału Towarzystwa.

§. 36.

Wszyscy członkowie grona mają obowiązek brania udziału w posiedzeniach i czynnościach grona, a zaniedbanie obowiązku tego uważane będzie na równi z zaniedbaniem obowiązków nauczycielskich.

§. 37.

Do ważności posiedzeń wymaganą jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i przynajmniej połowy członków grona, uprawnionych do głosowania. Uchwały zapadają absolutną większością głosów. Przewodniczący głosuje także, a w razie równości głosów, wniosek, do którego przewodniczący się przychylił. staje się uchwałą.

§. 38.

Oprócz spraw i czynności, poruczonych gronu nauczycielskiemu w powyższych paragrafach niniejszej instrukcyi, załatwia ono jeszcze następujące sprawy;

a) układa roczne sprawozdanie z wyników nauki i stanu zakładu, które będzie wcielonem do rocznego sprawozdania Towarzystwa;

b) przedkłada Wydziałowi wnioski, zmierzające da podniesienia i rozwoju zakładu gimnastycznego Towarzystwa i nauki gimnastyki wogóle;

c) mianuje z pomiędzy członków Towarzystwa, odznaczających się w ćwiczeniach, przodowników, których przydziela do pomocy nauczycielom lub kandydatom w prowadzeniu ćwiczeń;

d) przedstawia z pomiędzy przodowników Wydziałowi do zamianowania kandydatów nauczycielskich, po odbyciu z nimi egzaminu;

e) załatwia polubownie spory pomiędzy członkami grona, z powodu czynności w Towarzystwie wynikłe, a gdyby to polubowne załatwienie okazało się niemożliwem, przedstawia sprawę Wydziałowi, który ją nieodwołalnie rozstrzyga.

§. 39.

Grono nauczycielskie nie może samo się rozwiązać, ani też żadnemu przez Wydział zamianowanemu nauczycielowi odmówić przyjęcia do grona. Uwolnienie od obowiązków nauczyciela, kandydata lub przodownika, pociąga za sobą wystąpienie z grona nauczycielskiego; w inny też sposób, jak przez dymisyę, z grona wystąpić nie można.

ROZDZIAŁ IV.

Mianowanie i uwolnienie nauczycieli — postępowanie dyscyplinarne.

§. 40.

Przodowników mianuje grono nauczycielskie i zawiadamia Wydział o każdej nominacyi.

§. 41.

Przodownik, który przez pół roku pełnił w sposób zadawalający swoje obowiązki, może być przez grono nauczycielskie Wydziałowi przedstawiony do

zamianowania kandydatem nauczycielskim. Mianowanie to wszakże może nastąpić tylko po zdaniu przed gronem nauczycielskiem, a w obecności delegata Wydziału egzaminu teoretycznego i praktycznego z nauki gimnastyki. Egzamina takie odbywać się będą w stałych, półrocznych terminach.

§. 42.

Nauczycielem może być mianowany tylko ten, kto przed c. k. komisyą egzaminacyjną zda egzamin kwalifikacyjny na nauczyciela gimnastyki. Wyjątek tworzą ci, którzy już przed wydaniem niniejszej instrukcyi zostali zamianowani.

§. 43.

Wydział może mianować nauczycieli także i z po za grona zatrudnionych w Towarzystwie kandydatów. Przy wszelkich mianowaniach nauczycieli zasięgnie Wydział wprzódy opinii nauczyciela kierującego.

§. 44.

Posady nauczycieli są prowizoryczne, albo stałe, płatne lub bezpłatne, zaś posady kandydatów nauczycielskich są zawsze prowizoryczne.

§. 45.

Każda posada nauczycielska nadaną zostaje z początku prowizorycznie na 6 miesięcy. Po upływie tego czasu i po zasięgnięciu opinii kierującego nauczyciela, Wydział Towarzystwa uchwalić może stabilizacyę, i wyda w takim razie nauczycielowi dekret na posadę stałą.

§. 46.

W czasie prowizoryum może Wydział nauczyciela każdego czasu oddalić, nie będąc związany żadnym terminem wypowiedzenia, zaś nauczyciel

może w czasie prowizoryum wypowiedzieć posadę 30 dni naprzód.

§. 47.

Po stabilizacyi na posadzie nauczyciela stosunek służbowy może być obopólnie rozwiązany za trzechmiesięcznem wypowiedzeniem. Nauczyciel wszakże nie może posady wypowiedzieć w innym czasie, jak tylko na koniec półrocza szkolnego. W razie usunięcia z posady za karę, wskutek śledztwa dyscyplinarnego, nie jest Wydział krępowany żadnym terminem wypowiedzenia.

§. 48.

Każdy nauczyciel i kandydat winien pełnić obowiązki swoje tak długo, póki go Wydział nie uwolni.

§. 49.

Postanowienia następujące o postępowaniu dyscyplinarnem odnoszą się zarówno do nauczyciela kierującego i jego zastępcy, jak i do wszystkich innych nauczycieli, kandydatów i przodowników, bez względu, czy pełnią swoje obowiązki bezpłatnie, czy za wynagrodzeniem.

§. 50.

Każdy z wymienionych w poprzednim paragrafie członków grona nauczycielskiego może być pociągnięty do odpowiedzialności za zaniedbanie lub przekroczenie swoich obowiązków, za postępowanie niezgodne z powagą i godnością zawodu nauczycielskiego, lub z wydaną przez Wydział instrukcyą i rngulaminami, albo za świadome działanie na szkodę Towarzystwa.

§. 51.

W razie lżejszych przewinień następuje ustne napomnienie ze strony prezesa (wiceprezesa), w ra-

zie cięższych przewinień zaś postępowanie dyscyplinarne. Wniosek o postępowanie dyscyplinarne wyjść może od prezesa (wiceprezesa), gospodarza, nauczyciela kierującego, albo 3 członków Wydziału. Wniosek taki zawierać winien istotę czynu, zarzuconego obwinionemu. O potrzebie wdrożenia śledztwa dyscyplinarnego orzeka Wydział większością $^2/_3$ głosów obecnych. W wypadkach, gdyby dobra sława Towarzystwa wymagała bezzwłocznego uchylenia nauczyciela od czynności, może prezes (wiceprezes) zawiesić nauczyciela w jego czynnościach, winien jednak bezzwłocznie Wydziałowi postanowienie to podać do zatwierdzenia.

§. 52.

Do postępowania dyscyplinarnego wybraną będzie w każdym wypadku komisya, złożona pod przewodnictwem prezesa (wiceprezesa) z dwóch członków Wydziału i dwóch najstarszych wiekiem członków grona nauczycielskiego. Prezes (wiceprezes) może uchylić się od udziału w komisyi, a w takim razie zastąpi go najstarszy wiekiem członek Wydziału. Jeżeli obwinionym jest jeden z dwóch najstarszych wiekiem członków grona nauczycielskiego, wchodzi w jego miejsce do komisyi bezpośrednio po nich w starszeństwie następujący członek grona.

§. 53.

Komisya zbada ściśle stan sprawy, przesłucha skarżącego i obwinionego, dając mu wszelką swobodę obrony, przesłucha wszystkie strony interesowane, tudzież świadków, i w tajnem głosowaniu wyda orzeczenie, przyczem, nie krępując się żadnemi formami postępowania, jedynie tylko według swego najsumienniejszego przekonania orzecze o winie. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Na podstawie takiego orzeczenia komisyi dyscyplinarnej, Wydział Towarzystwa wymierzy karę według swego uznania, zwykłą większością głosów,

z wyjątkiem kary najwyższego stopnia, do której uchwalenia potrzebną jest większość $^2/_3$ głosów obecnych.

§ 54.

Stopnie kary, jaką Wydział orzec może, są:
stopień pierwszy: pisemne napomnienie;
stopień drugi: pisemna nagana;
stopień trzeci: usunięcie z zajmowanej posady.
O każdej wymierzonej karze będzie zawiadomione grono nauczycielskie.

§. 55.

Przeciw komu nie była jeszcze wymierzona kara niższego stopnia, nie może być odrazu orzeczoną kara wyższa, z wyjątkiem tylko wypadków bardzo ciężkich przewinień, albo jeżeli przewinienie jest tego rodzaju, że dobro Towarzystwa wymaga usunięcia obwinionego z zajmowanej posady.

§. 56.

Również nastąpi usunięcie z posady, jeżeli członek grona nauczycielskiego dopuści się po za Towarzystwem czynu hańbiącego, tak, że dalsze jego pozostanie na posadzie przyniosłoby ujmę Towarzystwu. Wszakże i w takim wypadku musi być poprzednio przeprowadzone śledztwo dyscyplinarne.

§. 57.

Nauczyciel, w myśl poprzednich paragrafów z posady usunięty, nie może rościć żadnej pretensyi do odszkodowania ze strony Towarzystwa.

ROZDZIAŁ V.

Postanowienia wykonawcze.

§. 58.

Nad wykonaniem niniejszej instrukcyi czuwają w pierwszym rzędzie prezes, wiceprezes i gospodarz a następnie i wszyscy członkowie Wydziału. W tym

celu członkowie Wydziału będą kolejno obecni podczas ćwiczeń i służy im prawo udzielania prezesowi (wiceprezesowi) lub gospodarzowi swoich spostrzeżeń i czynienia wszelkich wniosków, jakie za stósowne uznają.

§. 59.

Każdy nauczyciel, kandydat nauczycielski i przodownik podpisze osobno w tym celu oprawny egzemplarz tej instrukcyi, stwierdzając podpisem swoim, tudzież podaniem ręki prezesowi (wiceprezesowi), iż instrukcyę tę zna, i obowiązuje się do ścisłego jej przestrzegania, sumiennego sprawowania swych obowiązków i troskliwej dbałości o dobro Towarzystwa. Nauczyciel kierujący złoży także przyrzeczenie i podpisze instrukcyę na posiedzeniu Wydziału.

§. 60.

Instrukcya niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej uchwaleniu przez Wydział, a prezydyum Wydziału poczyni wszelkie potrzebne do tego zarządzenia. Równocześnie traci moc obowiązującą regulamin grona nauczycielskiego, uchwalony na posiedzeniu Wydziału z d. 28 września 1885 roku.

Uchwalono na posiedzeniu Wydziału Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ w Krakowie, dnia 7-go sierpnia 1886.

Za prezesa:	Za sekretarza:
T. Browicz.	***Kaź. Machowicz.***